

SER

**Brede welvaart als basis voor
de SER**

Raadsvergadering
27 januari 2023

Terugblik Raadsvergadering 16-12 (1)

In de Raadsvergadering op 16 december 2022 zijn drie onderwerpen besproken:

- **Brede welvaart**, als input voor de SER-agenda. Dit onderwerp staat centraal tijdens de Raadsvergadering van 27 januari.
- **Representatie en participatie**. Dit onderwerp staat centraal tijdens de Raadsvergadering van 17 februari.
- **Werkwijze**. Dit onderwerp staat centraal tijdens de Raadsvergadering van 16 maart.

Het voorstel is om de input van deze Raadsvergaderingen te benutten voor drie nog op te richten **werkgroepen** over deze onderwerpen.

Het **doel** van de Raadsvergadering op 27 januari is om invulling te geven aan het begrip Brede Welvaart als denkkader en te concretiseren wat dat kan betekenen voor de SER-agenda.

Terugblik Raadsvergadering 16-12 (2)

In de Raadsvergadering op 16 december 2022 is het onderwerp brede welvaart aan twee thematafels besproken. Daarbij kwamen de volgende aandachtspunten naar voren:

- Brede welvaart gaat om het maken van **scherpe keuzes**. Juist de breedte en afruilen maakt van brede welvaart een waardevol concept.
- Brede welvaart is **geen alternatief voor het BNP**. We streven niet één indicator na. We benutten de ontwikkelingen in de wetenschap voor ons inzicht in brede welvaart.
- Expliciteer brede welvaart daarentegen **vanuit de Nederlandse invloedssfeer en vanuit de rol van de SER**, met kwalitatieve en multidimensionale indicatoren. Welzijn is een belangrijk onderdeel van brede welvaart.
- Het is belangrijk om **concreet** te maken wat de SER met brede welvaart kan. Bijvoorbeeld:
 - als raamwerk voor een toets;
 - als kader vervat in een akkoord;
 - als leidend principe voor hernieuwde SER-doelstellingen;
 - en/of als methode om bij adviezen en verkenningen uitruilen op een vatbare en simpele manier inzichtelijk te maken.

Brede Welvaart door de jaren heen

SER

Brede welvaart ligt aan de basis van ons werk. Hoe de SER naar brede welvaart kijkt heeft zich ontwikkeld.

Richtinggevend zijn:

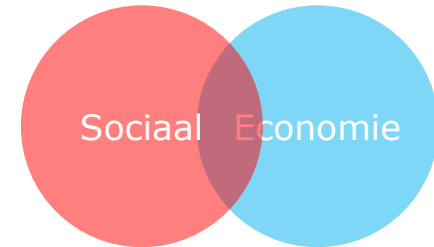
- Thema's: **economisch, ecologisch en sociaal**
- Dimensies: **hier en nu, later en elders**

Brede welvaart vraagt om een **denkmethode** om **uitruilen en synergiën** in beeld te brengen.

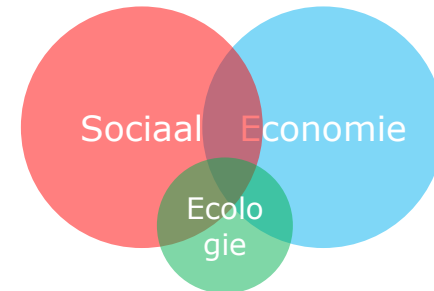
En kan daarmee een instrument bieden om afwegingen tussen maatschappelijke opgaven inzichtelijk te maken voor **politieke besluitvorming**.

De **ontwikkelingsdoelen (SDG's)** vormen een breed, holistisch en internationaal kader voor brede welvaart, gekoppeld aan 2030.

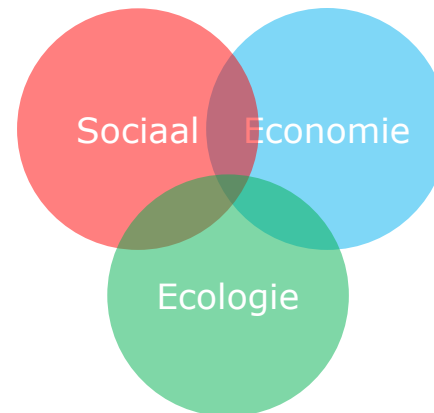
1950

1992

2030?

Afpellen brede welvaart (versimpelde weergave)

Brede welvaart

} Doel

Ecologisch: Klimaatmitigatie/ biodiversiteitsherstel/ leefomgeving

Sociaal: Bestaanszekerheid/ participatie/ kwaliteit werk - inclusieve en wendbare arbeidsmarkt

Economisch: Verdienvermogen/ macro-economische stabiliteit/ innovatief bedrijfsleven

} Opgaven /
SDG's

Energietransitie, grondstoffentransitie, landbouwtransitie, ...

Leven Lang Ontwikkelen, democratisering en medezeggenschap, publieke voorzieningen, ...

Digitale transitie, vestigingsklimaat strategische autonomie, ondernemerschap ...

} Middel om opgaven te behalen en met systemische ontwikkelingen om te gaan

Gebruik fossiele energie en primaire grondstoffen

Vergrijzing, verstedelijking, migratie, flexibilisering, individualisering, vertrouwen instituties en polarisatie

Globalisering, flexibilisering, digitalisering en technologische ontwikkeling

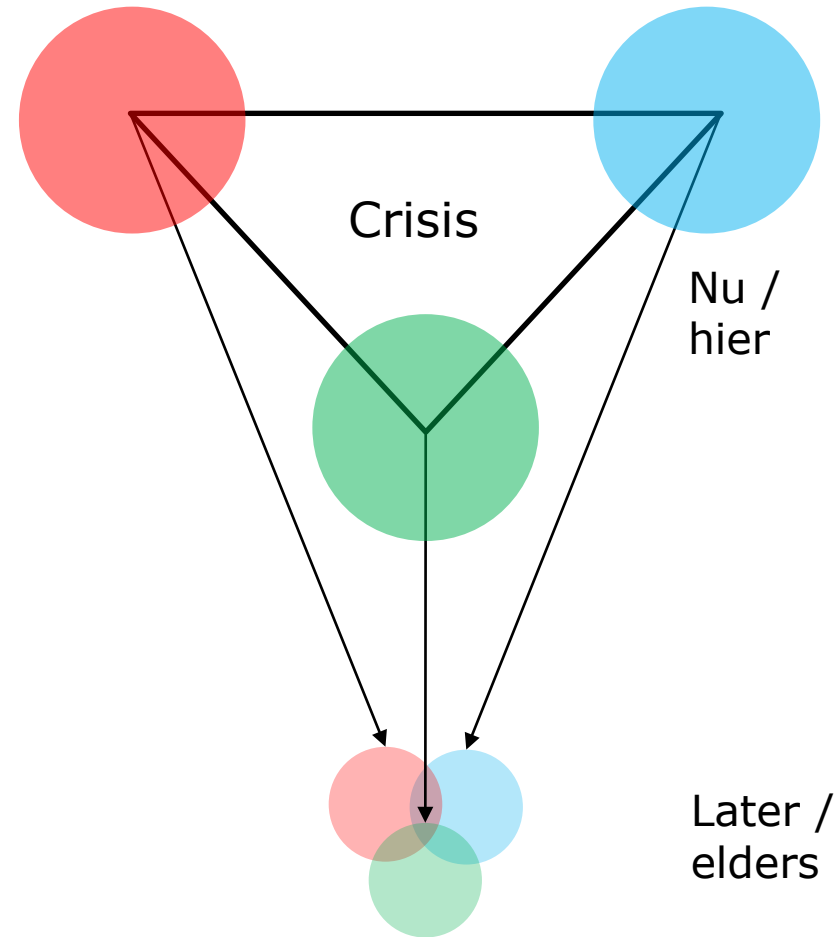
} Systemische/ langjarige ontwikkelingen

“Crises” en partieel/ ad hoc beleid

In het coalitieakkoord staan adhoc “**crises**” centraal:
Corona, klimaat, stikstofcrisis, woningtekort, veiligheid, armoede, Groningen, toeslagen.

Deze “crises” vragen om politieke besluitvorming. Dit leidt vaak tot beleid gericht op **partiële compensatie**, waarbij het risico bestaat dat structurele problemen niet worden aangepakt. Voor echte oplossingen is een breed welvaartspectief nodig.

Dat betekent dat de focus op hier en nu het perspectief op **later en elders** én op de **samenhang tussen de opgaven** kan vertroebelen.

Streven naar brede welvaart bezien vanuit drie voorbeelden

1. Streven naar brede welvaart in de energiecrisis

De energiecrisis leidt tot verschillende, vooral negatieve, effecten op de korte termijn die de brede welvaart onder druk zetten. Hoe kunnen we brede welvaart op de kortere én langere termijn, hier en elders, te realiseren?

2. Streven naar brede welvaart in en door de zorg

De zorg is erg belangrijk voor onze kwaliteit van leven. Door vergrijzing en technologische vooruitgang is er steeds meer vraag naar zorg. Hoe houden we de brede welvaart die zorg ons levert beschikbaar op de langere termijn?

3. Streven naar brede welvaart met digitalisering

De digitale transitie wordt vaak nog ervaren als een ongrijpbare transitie die slechts technisch van aard is. Ook zijn de effecten verschillend per technologie en toepassing. Waar zou, vanuit het perspectief van brede welvaart, de digitale transitie naar toe moeten bewegen?

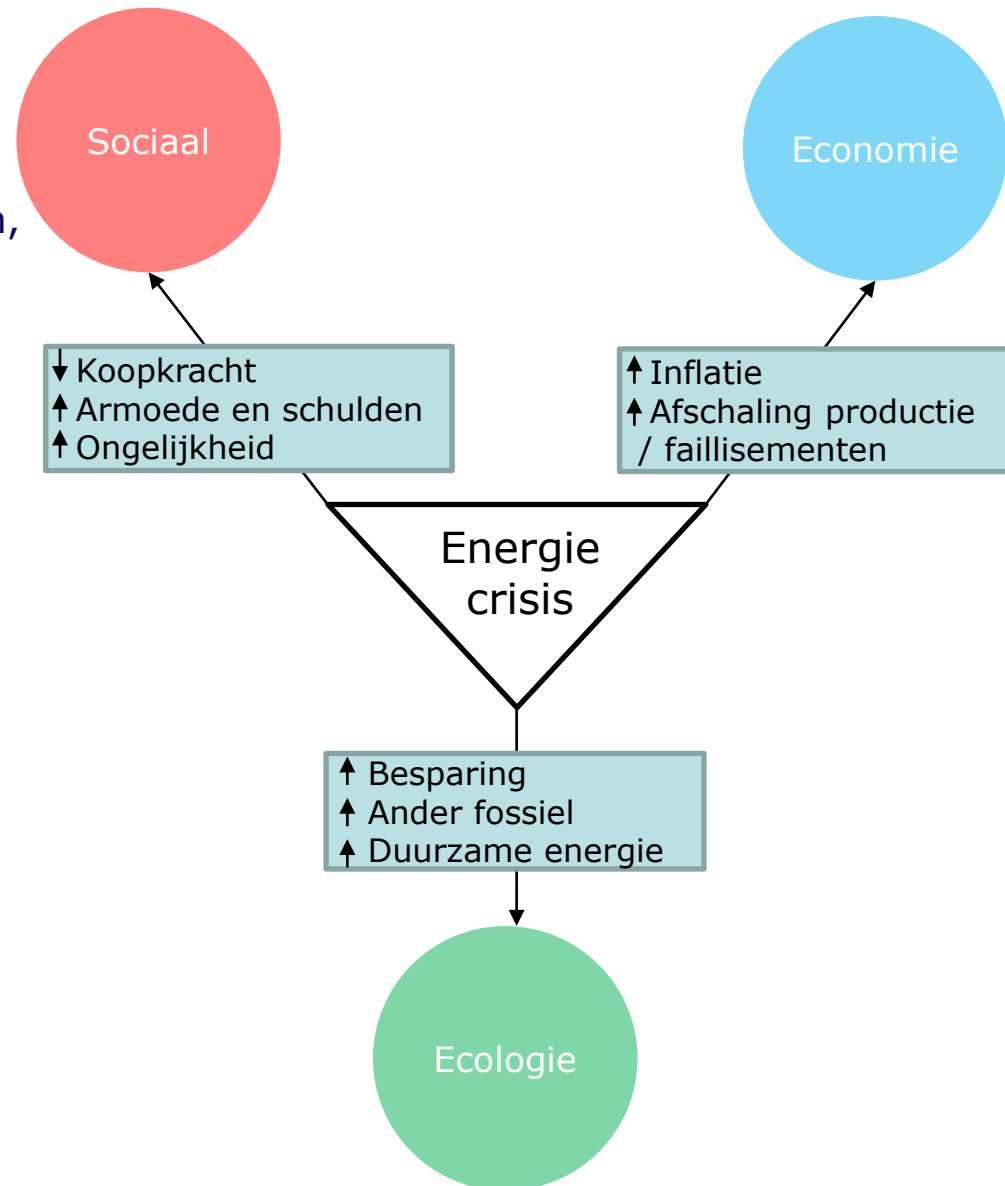
Voorbeeld 1: de energiecrisis

SEER

De energiecrisis leidt tot verschillende, vooral negatieve, effecten op de korte termijn die de brede welvaart onder druk zetten.

Daarom is er een middel nodig om brede welvaart op de kortere én langere termijn, hier en elders, te realiseren.

- De **koopkracht** van huishoudens neemt af. Daardoor komen steeds meer huishoudens in **armoede** terecht en neemt de **ongelijkheid** toe.
- Dure energie zet huishoudens en bedrijven aan tot **besparing**. Daarnaast wordt gas vervangen door **duurzame energiebronnen**, maar ook door **kolen**.
- De energieprijzen leiden tot ongekende **inflatie**. Veel bedrijven moeten **productie afschalen** of gaan failliet.

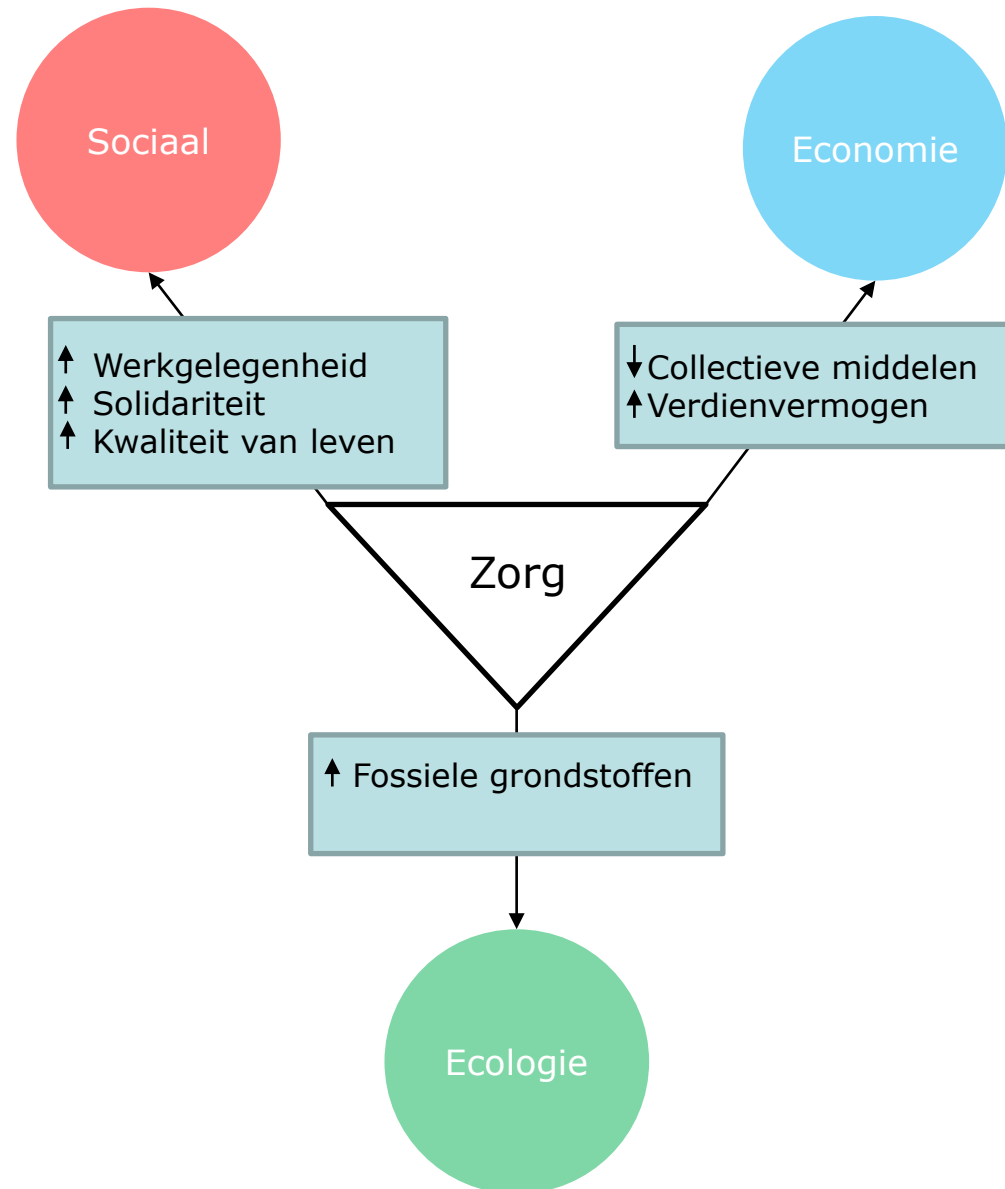

Voorbeeld 2: de gezondheidszorg

SEER

De gezondheidszorg leidt tot verschillende effecten op de korte termijn die de brede welvaart bevorderen maar op andere aspecten ook onder druk kunnen zetten.

- De zorg draagt bij aan bestaanszekerheid, een hoge **kwaliteit van leven** en een inclusieve samenleving. Ook is het een belangrijke sector voor **(on)betaalde arbeid**. De inrichting en financiering van zorg is mede gebaseerd **solidariteit**.
- De zorg is nog niet circulair en maakt veel gebruik van **fossiele grondstoffen**.
- De zorg vraagt om een relatief groot (en stijgend) deel **collectieve middelen**. Tegelijkertijd is een gezonde samenleving noodzakelijk voor **ontwikkeling van verdienvermogen**.

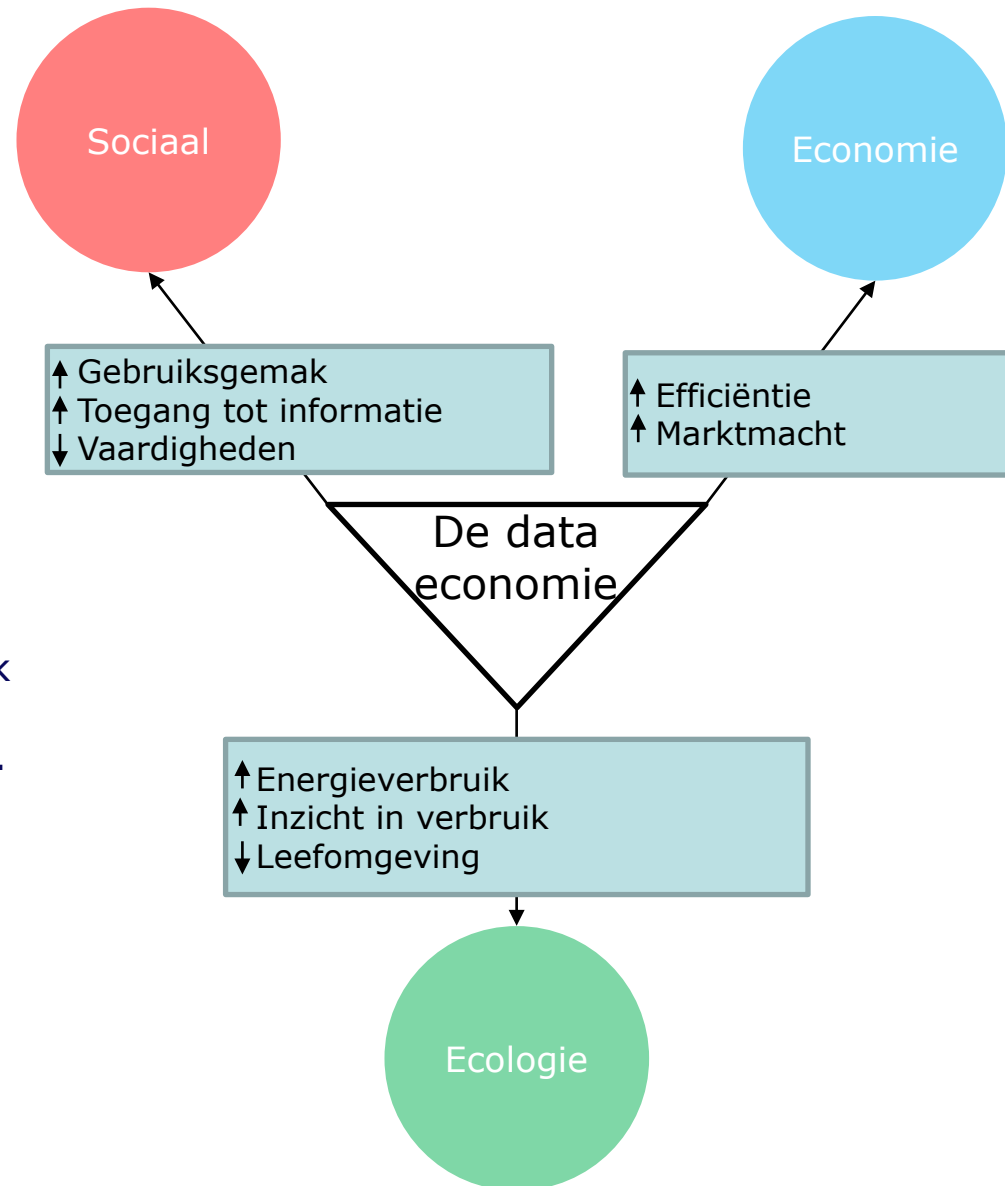

Voorbeeld 3: Data economie

SEER

De digitale transitie wordt mogelijk gemaakt door de beschikbaarheid van veel data en rekenkracht. Data hebben een belangrijke rol in onze economie.

- De data economie draagt bij aan meer gemak voor de consument en laagdrempelig **toegang tot informatie**. Maar nog niet iedereen heeft de juiste (digitale) **vaardigheden** om mee te kunnen doen.
- Data kan **inzicht geven in energie- en grondstoffenverbruik**. Maar het gebruik van data kost ook veel **energie** en heeft gevolgen voor onze fysieke leefomgeving.
- Data kunnen werkprocessen **efficiënter** maken en diensten verbeteren, zoals logistieke processen of kantoorwerk. Tegelijkertijd hebben een klein aantal bedrijven veel **marktmacht**.

Invuloefening: brede welvaart voor verschillende SER-thema's

SER

Hoe zou brede welvaart er uit kunnen zien voor verschillende SER thema's?

Aan elke dialogtafel zijn daarvoor 'lege' schema's beschikbaar. Elke dialogtafel kan daartoe eigen thema's kiezen. Met behulp van de voorbeelden en het secretariaat kunnen deze schema's worden ingevuld.

Het **doel** van deze invuloefening is om invulling te geven aan het begrip Brede Welvaart als denkkader en te concretiseren wat dat kan betekenen voor de SER-agenda.

